Hukuk Bölümü 2010/146 E. , 2010/228 K.

- İCRA VE İFLÂS KANUNU'NUN 67. MADDESINE GÖRE AÇILAN ITIRAZIN IPTALI DAVASI
  - İCRA VE İFLAS KANUNU (2004) Madde 67

"İçtihat Metni"

Davacı : Yukarı Harran Sulama Birliği Başkanlığı

Vekili : Av. S.B.

Davalı : N.Y.

O L A Y : Yukarı Harran Sulama Birliği Başkanlığı tarafından, tahakkuk ettirilen sulama suyu borcunu ödemediği nedeniyle çiftçi aleyhine, Şanlıurfa 1. İcra Müdürlüğünün E:2007/2456 sayılı dosyasında ilamsız icra takibi başlatılmış; ancak, borçlunun itirazı üzerine bu takip durmuştur.

Davacı Birlik vekili, itirazın iptali ve %40'tan az olmamak üzere icra inkâr tazminatına hükmedilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ŞANLIURFA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 09.10.2008 gün ve E:2008/49, K:2008/591 sayı ile; dava dilekçesi, cevap dilekçesi, Şanlıurfa 1.İcra Müdürlüğünün takip dosyası ve dosya içine celp edilen tüm delil ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; Davacının, davalının kendi sulama birliği sahasında kalan arazilerinin ve kiralamış olduğu arazilerde yapmış olduğu tarım sonrası sulama borcundan kaynaklanan alacaklarının ödenmemesi nedeniyle yapılan takibe, davalının yapmış olduğu itirazın iptalini talep ettiği; davaya konu alacağın Amme Alacaklarının Tahsili Hakkında Kanuna tabi olup, özel hukuk hükümlerine tabi olmadığından HUMK'un 7.maddesi gereğince Mahkemelerinin görevsizliğine; davacının görevli Vergi Mahkemelerinde kararın kesinleştiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde dava açmakta muhtariyetine karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı Birlik vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Gaziantep Vergi Mahkemesi; 12.05.2009 gün ve E: 2009/748, K: 2009/767 sayı ile, uyuşmazlık konusu istemin; 2576 sayılı Kanun'un 6.maddesinde, vergi mahkemelerinin görevleri arasında sayılan vergi, resim, harç ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelerine ilişkin bulunmaması nedeniyle, davanın görüm ve çözümünde vergi mahkemesinin değil, idare mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine, dosyanın görevli ve yetkili Gaziantep Nöbetçi İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Gaziantep 2.İdare Mahkemesi; 30.09.2009 gün ve E: 2009/939, K: 2009/856 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın yetki yönünden reddine, dosyanın yetkili olan Şanlıurfa İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

ŞANLIURFA İDARE MAHKEMESİ: 09.03.2010 gün ve E: 2009/2050, K:2010/378 sayı ile; mevzuat hükümleri ile dava konusu itirazın, yapılan takibatın hukuki niteliğinin ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun konuya ilişkin hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; 2004 sayılı Kanunun "İlamsız takip" başlıklı 3. Babı'nda yer alan 42 ila 49. maddelerinde takip usulleri düzenlenmiş; 58. maddesinde, takip talebi üzerine icra dairesince ödeme emri gönderileceği; 62 ila 65. maddelerinde, ödeme emrine ve dolayısıyla takibe yapılacak itirazın süresi, şekli, itiraz sebepleri ve alacaklıya verilecek nüsha ile borçlunun kusuru olmaksızın bir mani sebebi ile müddeti içerisinde takibe itiraz edememiş ise paraya çevirme muameleleri bitinceye kadar takibe itiraz edebileceği; 66. maddesinde, müddeti içerisinde yapılan itirazın takibi durduracağı ve itirazın müddetinde yapılmaması halinde alacaklının talebi üzerine icra memurunun takip muamelelerine alacağın tamamı için devam edeceği belirtilmiş olup; anılan Kanun'un 1. ve 67. maddelerindeki düzenlemelere göre, adli icrada takip hukukuna özgü iptal davasının asliye hukuk mahkemesinde görülmesi gerektiğinin hüküm altına alınmış bulunduğu; bu bağlamda; her ne kadar davacı sulama birliğinin sulama alacağını adli icra marifetiyle takip etmesi 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 7. maddesine aykırılık teşkil etmekte ise de; bir kamu alacağı olan sulama birliği alacağının 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilmeyerek, bir özel hukuk alacağı gibi adli icraya başvurulması hususu kamu alacağının mahiyetini değiştirmemekle birlikte, görülmekte olan davanın; takibatın kamu icra hukuku hükümlerine göre değil de özel icra hukuku hükümlerine göre yapılması, davacının takibata yapmış olduğu itirazın idari davaya konu edilecek bir idari işlem niteliğinde olmaması, alacağın mahiyeti ne olursa olsun 2004 sayılı Kanun mucibince adli icradaki itirazın iptali davalarında asliye hukuk mahkemesinin görevli olması nedenleriyle ve (idari sözleşmelerden kaynaklı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklar haricindeki) idari davalarda davanın idare aleyhine açılması gerektiğinden ve görülen davanın da bu nitelikte bir dava olmaması sebebiyle görülmekte olan itirazın iptali ve %40'tan az olmamak üzere icra inkar tazminatına hükmedilmesi istemli davanın görüm ve çözüm yerinin adli yargı teşkilatı içerisinde yer alan asliye hukuk mahkemesi olduğu sonuç ve kanaatine varılmış olduğu gerekçesiyle; 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesinin 3/a bendi ve 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 01.11.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak, davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, itirazın iptali ve %40'tan az olmamak üzere icra inkâr tazminatına hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127. maddesinin son fıkrasında "Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir…" kuralına yer verilmiş; 11/06/2005 tarih ve 25842 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 26/5/2005 tarih ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, Kanunun amacının; mahallî idare birliklerinin hukukî statüsünü, kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemek olduğu açıklanmış, 3. maddesinde; Mahallî idare birliği, "Birden fazla mahallî idarenin, yürütmekle görevli oldukları hizmetlerden bazılarını birlikte görmek üzere kendi aralarında kurdukları kamu tüzel kişisi" şeklinde tanımlanmış; 4. maddesinde, Birliğin, birlik tüzüğünün kesinleşmesinden sonra Bakanlar Kurulunun izni ile kurulacağı ve tüzel kişilik kazanacağı belirtilmiştir.

Davacı Yukarı Harran Sulama Birliği de anılan yasal düzenlemelere göre kurulmuş, kamu tüzel kişiliğine sahip bir yerel yönetim birimidir.

İncelenen uyuşmazlıkta; kamu tüzel kişiliğine sahip, alacaklı konumundaki davacı tarafından, kamu alacağı niteliğindeki bu alacağın kendi memurları eliyle ve 6183 sayılı Yasa'da öngörülen usule göre cebren tahsil edilmesi yerine, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesine göre mahkemeye başvurmak suretiyle itirazın iptali davası açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde idari dava türleri arasında sayılan iptal ve tam yargı davalarında, davalı daima idare olduğundan; bir başka deyişle, idari yargı yerinde açılan bir iptal ya da tam yargı davasına bakılabilmesi için diğer dava koşullarının yanı sıra ve öncelikle davanın idare aleyhine açılmış olması gerektiğinden, gerçek kişiler aleyhine açılan davalara idari yargı yerlerinde bakılabilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.

Öte yandan, ilamsız icra takibinin itiraz nedeniyle durması üzerine açılan takip hukukuna özgü itirazın iptali davasına ilişkin olarak, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesinde; (Değişik: 18/2/1965 - 538/37 md.), "(Değişik birinci fıkra: 17/7/2003-4949/15 md.) Takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir.

(Değişik: 9/11/1988 - 3494/1 md.) Bu davada borçlunun itirazının haksızlığına karar verilirse borçlu; takibinde haksız ve kötü niyetli görülürse alacaklı; diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde kırkından aşağı olmamak üzere, uygun bir tazminatla mahkum edilir.

İtiraz eden veli, vasi veya mirasçı ise, borçlu hakkında tazminat hükmolunması kötü niyetin sübutuna bağlıdır.

(Mülga dördüncü fıkra: 17/7/2003-4949/103 md.)

Birinci fıkrada yazılı itirazın iptali süresini geçiren alacaklının umumi hükümler dairesinde alacağını dava etmek hakkı saklıdır"; Birinci maddesinin birinci fıkrasında da, "Her asliye mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi bulunur" denilmekte olup; maddeler birlikte değerlendirildiğinde "mahkeme"den kastedilenin, icra dairesinin bulunduğu yargı çevresi bakımından bağlı olduğu asliye mahkemesinin anlaşılması ve takip hukukuna özgü bulunan itirazın iptali davasının asliye mahkemesinde görülmesi gerektiği açıktır.

Bu durum karşısında, olayda 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesi kapsamında idari yargı yetkisine giren bir dava açılmayıp, Sulama Birliği tarafından gerçek kişi aleyhine açılmış bulunan itirazın iptali ve %40'tan az olmamak üzere icra inkâr tazminatına hükmedilmesi istemiyle açılan davaya bakma görevi, adli yargı yerlerine ait bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Asliye Hukuk Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Şanlıurfa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 09.10.2008 gün ve E:2008/49, K:2008/591 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 01.11.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.